

12.

La repressió franquista al Vallès: Terrassa venjança, mort i resistència (1939-1945)

Manuel Márquez Berrocal

Centre d'Estudis Històrics de Terrassa

1. La dictadura feixista: el període blau

El cop d'estat dels militars reaccionaris –forjats en les salvatges guerres colonials i en la brutal repressió dels obrers d'Astúries–, enemics de la República i la democràcia, assenyala l'inici de la Guerra Civil espanyola. La insurrecció militar va ser orquestrada per les elits del poder financer i industrial, pels terratinents i l'Església, incapaçs d'acceptar la pèrdua del poder polític, l'hegemonia social i les moderades reformes republicanes. Els militars facciosos van rebre el suport internacional dels règims nazi-feixistes d'Alemanya i Itàlia i dels seus homònims a Espanya (Falangistes).

La desfeta republicana va esdevenir definitiva amb la derrota de la batalla de l'Ebre; les persones defensores de la legitimitat republicana que no van ser detingudes, empresonades o assassinades i, que van poder fugir de la repressió, es replegaren sobre el territori republicà català per anar cap a França. L'exili de milers de famílies republicanes que fugen, entre el mes de gener i febrer 1939, cap a la frontera amb França, a peu, en cotxes o vaixells, s'ha xifrat en unes 470.000 persones, unes 100.000 catalanes i d'elles unes 2.200 terrassenques. El patiment i la humiliació no va finalitzar en arribar a França, on van ser tractats com a criminals perillosos; la premsa de la dreta francesa, va atiar l'opinió pública contra "*els revolucionaris i assassins que venien d'Espanya*"; i uns 50.000 efectius de la gendarmeria, de l'exèrcit i de la guàrdia republicana mòbil van formar el comitè de recepció.

El règim franquista, quan va mostrar millor la naturalesa feixista i alhora la capacitat de mutació per sobreviure a la derrota nazi-feixista, va ser durant el període de 1939-1945. La brutal repressió exercida durant aquests anys, li va permetre consolidar el poder assolit per les armes i iniciar una nova etapa política d'apropament als EUA, que el convertirà en un aliat submís i útil durant tota la Guerra Freda.

La negra nit franquista va començar a Terrassa amb l'arribada dels militars colpistes, el dia 26 de gener de 1939; la conquesta de la ciutat no fou res més que una

presa de possessió, car després dels bombardeigs soferts i de la derrota de les forces republicanes els facciosos no van trobar cap resistència. Entraren a les tres de la tarda per les carreteres de Rubí, Matadepera i Rellinars. Repicaren les campanes de Santa Maria, la gent va sortir al carrer a veure l'arribada dels ocupants que s'adreçaren als concentrats al Raval, on van escoltar el que seria el nou himne d'Espanya.

La Terrassa de 1939 estava formada per una població famolenca esclafada per la guerra, que per no morir d'inanició, havia assaltat els magatzems de queviures republicans; les malalties i la misèria acompanyaran durant molts anys als terrassencs, la lluita per la supervivència va esdevenir la principal preocupació dels ciutadans, sobreviure era un triomf sobre la dictadura franquista.

El nou règim durant la *Constitución provisional de la Comisión Gestora Municipal*, deixà clar què era el que començava i, contra qui anava: “*liberada la dominación rojo-marxista la ciudad de Tarrasa el día veintiséis del corriente mes de Enero, con la triunfal entrada de las fuerzas del glorioso Ejército Nacional...*”¹

Emili Matalonga Cortes i Joan Calsina Guillemot amb les seves dones a la sortida d'una església (a principis dels anys quaranta). Arxiu: Rafel Comes i Ezequiel.

Terrassa, el 27 de gener de 1939, va quedar sotmesa a l'exèrcit. Un militar, el Capità Honorari del Cuerpo Jurídico Militar, Pedro Bañón Pascual, era qui decidia la composició de la Comisión Gestora Provisional. L'ocupació, anomenada "*Liberación*", va deixar Terrassa en mans dels militars; la màxima autoritat local va ser José Alonso de la Riba, Comandant Militar de la Plaça –assessorat per Pere Matalonga Feliu,² antic dirigent de *Renovación Española* a Terrassa– i l'Alcalde Gestor va ser Josep Homs i Bages (27/01/1939 - 06/09/1940), industrial lerrouxista i ex-alcalde després dels Fets del 6 d'Octubre i d'obediència salista que va garantir el funcionament de l'administració municipal. Amb Homs, formaren la comissió gestora:

Rosend Font i Marcet, Mateu Turu Selva, Josep Carreras Vivó i Joan Forrellat Bricfeus. Els comandants militars de la plaça de Terrassa foren: el tinent coronel José Alonso de la Riba, el coronel Eloy Soto i l'oficial Manuel García. Les primeres mesures preses pels representants del dictador a Terrassa foren: l'ocupació i confiscació dels locals de les organitzacions polítiques, sindicals, culturals i socials republicanes; l'obligatorietat del retorn a la feina (amb els salaris del juliol de 1936); la persecució de tots els dirigents polítics que restaven a la ciutat; la creació, juntament amb la Falange, d'un Servei d'Informació; la depuració de treballadors, la imposició de sancions orientada a evitar els preus abusius (mesures fictícies de caràcter populista, només cal recordar l'estraperlo i qui van ser els que s'enriquieren); la sanció als comerciants que mantinguessin els rètols en català o als ciutadans que no saludaven els himnes i la bandera d'Espanya; l'inici d'una "fervorosa" campanya de recollida d'or, l'autorització dels salconduits necessaris per a qualsevol desplaçament i la gestió dels avals dels detinguts a Terrassa o fora de la ciutat; la depuració de tots els funcionaris públics municipals i el canvi del nomenclàtor urbà (La Rambla va ser anomenada Avinguda del Caudillo; La Rasa, General Mola; el Raval de Montserrat, Raval de José Antonio i la Plaça Vella, Plaza de España).

Alfons Sala Argemí, Antonio de Correa y Veglison (Gob. Civil de Barcelona) es donen la mà, observats per Joaquim Amat Llopart (Alcalde de Terrassa). Homenatge a Alfons Sala, 30 de gener de 1941. Fons Municipal (Carles Duran).

La pugna pel poder entre les diferents faccions dels vencedors: salistes, tradicionalistes i falangistes era evident; finalment els falangistes arriben al poder, sota la presidència de Joaquim Amat Llopart (06/09/1940 - 08/09/1945), industrial, salista, cap local de la Falange i home acceptat per falangistes i salistes, amb un consistori format majoritàriament pels jerarques locals del partit únic³ i, en menor mesura, per salistes i tradicionalistes.⁴ El primer tinent d'alcalde va ser Alfons Vallhonrat Catà (salista); el segon, Emili Matalonga Cortes (falangista) i el tercer, Francisco Muntaner Grau (OJE i antic membre de la Lliga Catalana). La línia política del consistori la decidien a l'Institut Industrial, mentre els falangistes anaven perdent pes; finalment,

l'octubre de 1942, Emili Matalonga Cortés, cap de la repressió, va deixar l'ajuntament, aconseguint la destitució de Joaquim Amat el setembre de 1945, però res més, els industrials salistes es van fer amb el poder local i Amat va ser nomenat Diputat provincial. Les carreres polítiques dels caps de la repressió Emili Matalonga i del seu amic, Lluís G. Ventalló restaven liquidades.

2. La repressió franquista a Terrassa (1939-1945): origen, estructura, funcionament

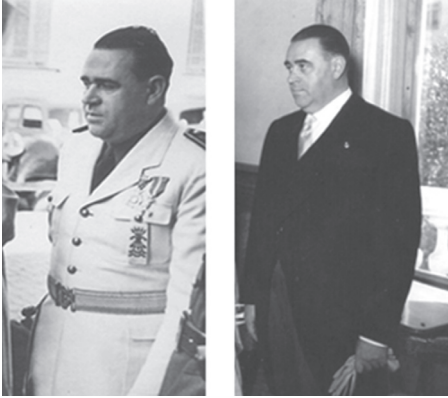
La repressió a Terrassa durant els primers anys de franquisme –com hem explicat al llibre: *Combat per la llibertat. Memòria de la lluita antifranquista a Terrassa (1939-1979)*– va ser molt dura i intensa, complint un doble objectiu: mantenir i consolidar el projecte dictatorial i contrarevolucionari, sense gens d'interès per integrar els vençuts ni cercar la reconciliació, sinó tan sols sotmetre'ls i cohesionar als vencedors.

A Catalunya, les forces obreres i d'esquerres, que derrotaren als colpistes i resistiren fins al gener de 1939, van patir una dura repressió, amb un balanç provisional esfereïdor, 65.000 morts: 38.500 en accions de guerra, 7.400 pels bombardejos, 6.142 com a víctimes indirectes de la guerra i 12.020 per la repressió (8.352 a la rereguarda republicana i 3.668 pels franquistes) i 937 en camps d'extermini nazis.⁵ A Terrassa els morts van ser 865: 568 en accions de guerra

i bombardejos, 264 per la repressió (220 a la rereguarda republicana i 44 pels franquistes) i 33 morts als camps d'extermini nazis.⁶ A Espanya Paul Preston ha xifrat el nombre de víctimes al voltant de les 500.000.⁷

A Terrassa, els repressors, durant els primers anys —i després— esmerçaren esforços recursos humans i materials en la destrucció dels “rojos”. Així la *Delegación de Información e Investigación* de FET-JONS, dirigida per l'implacable Emili Matalonga Cortés, també responsable comarcal, va crear una estructura repressiva gegantina, que comptava amb un cos d'unes trenta persones uniformades (estètica mussoliniana) encarregades de les investigacions i responsable de totes les vulneracions dels drets humans que es produïren a la nostra ciutat. Però la repressió havia començat abans de la mà, entre d'altres, de Lluís G. Ventalló (Governador Civil de Lleida, el 1938). Segons ho va explicar el mateix Emili Matalonga.⁸ Però la tasca repressiva realitzada va ser el resultat de l'estreta col·laboració dels jutjats militars, de les forces d'ordre públic (Guàrdia Civil i Policia Municipal que col·laboraven redactant informes personals sobre el comportament polític de tota la població), de la Falange, dels delators (persones particulars) i de Matalonga i els seus homes, la veritable policia política de la ciutat. Com han explicat molts testimonis, els procediments emprats pels seus homes eren el que hom coneix per tortura, incloent-hi maltractaments, abusos i vexacions, i no només dels encausats, sinó també dels seus familiars o dels possibles sospitosos, accions que van tenyir de sang i por l'ambient

de la postguerra terrassenca, un dels objectius que els represors pretenien assolir.

Emili Matalonga Cortes amb la roba del Movimiento (1945) i de paisà (1952). Arxiu: Rafel Comes i Ezequiel.

La repressió de la negra franquista terrassenca es produïa enmig de l'alegria dels propietaris que recuperaren llurs empreses i el comandament absolut sobre una població treballadora atemorida, només dedicada a sobreviure, i ni això va ser fàcil. Pocs testimonis de denúncia de les atrocitats d'aquest grup social podem trobar, només alguns parcials dels carlins.⁹

Les persones més compromeses en la defensa de la legalitat democràtica republicana i amb la lluita contra la rebel·lió militar feixista abandonaren la ciutat amb poques excepcions, i les que restaren, confiades perquè no havien intervingut de forma notòria en política, patiren repressió, i com la resta de la població vençuda, “els rojos”, racionament, gana, malalties i unes duríssimes condicions de

vida i treball i mort. No obstant això, entre 1939-45, van ser jutjats, condemnats i empresonats 366 terrassencs (334 homes i 32 dones):¹⁰ quaranta-vuit van ser afusellats (44 terrassencs de residència i 4 de naixement però no residents) i trenta-tres van morir als camps de concentració nazis. Persones que no tenien consciència d'haver comès cap delictes per la qual cosa havien restat a la ciutat, a casa seva, amb la família; però el règim de terror, imposat el 1939 pels generals colpistes, els volia fer pagar molt cares les “vel·leïtats” democràtiques, republicanes i catalanistes.

La dictadura va instaurar un model judicial arbitrari, venjatiu i espoliador; la justícia va esdevenir un instrument repressiu ideològic al servei de la causa franquista, la jurisdicció militar va passar per sobre de l'ordinària i on tribunals especials formats per militars van ser instituïts per a jutjar determinats delictes i persones, com és el cas del de llei de *Responsabilidades Políticas* (LRP) o del Tribunal Especial per a la *Represión del Comunismo y la Masonería* (1 de març de 1940). Totes aquestes lleis vulneraven qualsevol principi de justícia equitativa i els fonaments de tot estat o societat civilitzada. La legislació repressiva, que era una il·legalitat i una aberració jurídica, car era retroactiva i condemnava a les persones per haver realitzat actes legals en el moment de ser comesos —com la pertinença a partits i sindicats republicans— va iniciar-se el 1936 amb el Decret núm. 108 (13 setembre 1936), signat pel Gral. Cabanellas (President de la Junta de Defensa Nacional). Aquest decret va declarar fora de la llei a tots els partits polítics que havien

format part del Front Popular, establint la confiscació de tots els seus béns, que passarien a ser propietat de l'Estat, el Decret-Llei de 10 de gener de 1937; va crear una estructura administrativa responsable de les confiscacions: una Comissió Central de Béns Confiscats per l'Estat i altres Comissions a cada província.

Informes repressius, signats per Emili Matalonga Cortes, Cap del Servei d'Informació de Falange. AHT-ACVOC: Fons Jutjat de Terrassa, núm. 1. Instrucció penal. Responsabilitats polítiques.

La LRP, establerta el 9 de febrer de 1939 (BOE, 44 de 13 de febrer de 1939) va ser executada per organismes diferents als del cos judicial, amb un sistema processal propi, exercida sobre un sector concret de la població i estimuladora de la delació. Davant del gran volum d'expedients tramitats, el 19 de febrer de 1942 s'elabora una nova LRP, que transferia les funcions als diferents jutjats d'Instrucció de la Província. El 1945 es va suprimir la jurisdicció de la LRP que passa a tribunals ordinaris i es crea a més una *Comisión Liquidadora de Responsabilidades Políticas*. Finalment el Decret 2824/1966, de 10 de novembre, indulta totes les sancions derivades de la legislació especial de responsabilitats polítiques. A l'Arxiu Històric de Terrassa i Comarcal del Vallès Occidental (AHT-

ACVOC) es conserven, entre d'altres, 156 expedients de ciutadans de Terrassa i van ser jutjats per les diferents LRP.¹¹

La tasca repressiva desenvolupada per Emili Matalonga emparat per la legislació franquista —o amb accions extrajudicials, com testimonia Giordano Moya—¹² va ser reconeguda pels seus superiors, que el van nomenar: “*Inspector General de Libertad Vigilada, encargado de la Inspección Central de Liberados*”.¹³ Les dades del seu treball, publicades al diari: *Tarrasa*, (butlletí de FET-JONS) són eloqüents: el 1939 es van redactar 22.525 fitxes per triplicat, es van realitzar 926 detencions i 500 registres; el 1942 ja hi havia 60.000 fitxes, 10.700 expedients i 11.305 informes i s’havien produït 1.478 detencions i 1.750 registres.¹⁴ El volum de la repressió va ser brutal, Terrassa tenia en aquells anys uns 45.000 habitants.

La repressió actuava de forma coordinada amb el Jutjat Militar de Terrassa entre el 1939 i el 1940 i, després, amb el Jutjat Militar Eventual de liquidacions de Terrassa i de la Comissió Liquidadora de Responsabilitats Polítiques de Terrassa i del Jutjat d’Instrucció de Terrassa (1940-46). Aquesta llei i les posteriors reformes tenien una finalitat clarament econòmica. La RPT de 1942 establia clarament, a l’article 8è, que si l’expedientat, la seva esposa, o familiars amb els quals vivia, no tenien béns valorats en més de 25.000 pessetes, el jutjat havia d’acordar el sobreseïment del cas.¹⁵ Tenim constància del sobreseïment de 16 causes (13 a partir del RPT i 3 del AHN/GC), de persones que ja havien estat executades amb la consegüent humiliació per als familiars quan se’ls comunicava el fet.

3. La repressió franquista al Vallès (1936-1945)

A Catalunya i Terrassa els assassinats dels opositors durant el franquisme, mitjançant judicis sumaríssim¹⁶ es concentren en l'anomenat *Període Blau (1939-1945)*. El nombre total de represaliats a Catalunya entre el 1939 i 1980 va ser de 78.331 (homes, 70.470 i dones 7.718) i el període blau va aplegar el 90,6% del total de la dictadura franquista i el 96% de les execucions (el 71% el 1939 i el 13,6% el 1940) —d'aquests, 3.230 persones van ser executades (3.213 homes i 17 dones)—. *“Així, del total de 4.411 condemnes a mort, van ser 3.358 els casos en què els processats foren executats. D'aquests, una àmplia majoria eren homes (3.341) i 17 dones. Pel que fa a l'edat, en ambdós sexes, la majoria dels executats tenien entre 21 i 50 anys essent la franja que va dels 31 als 40 on n'hi hagué més i situant-se l'edat mitjana en 37 anys. Per tant, la gran majoria eren casats, amb família i en edat activa.”*¹⁷

Taula I: Repressió al Vallés, Província de Barcelona i Catalunya 1939-1985

Lloc de naixement	Represaliats	En tant per cent sobre els represaliats			
		Barcelona (P)	Catalunya	Total (1)	C1936
Vallès Occidental	1.453	6,72	2,92	1,86	1,01
Vallès Oriental	1.051	4,86	2,11	1,34	1,56
Barcelona (P)	21.633	100,00	43,48	27,67	1,12
Catalunya	49.752		100,00		1,70

Lloc de residència	Represaliats	En tant per cent sobre els represaliats				C1936
		Barcelona (P)	Catalunya	Total (2)	C1936	
Vallès Occidental	3.179	7,04	4,32	4,04	2,22	142.883
Vallès Oriental	1.508	3,34	2,05	1,92	2,25	67.102
Barcelona (P)	45.132	100,00	61,35	57,38	2,34	1.931.324
Catalunya	73.562		100,00	93,52	2,52	2.921.216

Font: Elaboració pròpia a partir dels Sumaríssims.

Llegenda: (P): Província, C1936: Població dels cens de 1936. (1) El total de represaliats va ser de 78.188. (2) El total de represaliats va ser de 78.660

Per edats, els represaliats s'agrupen entre els 20 i 50 anys, tant homes com dones; aquestes, però, presenten una distribució més homogènia. Els homes represaliats a Catalunya es concentren en el grup d'edat 30-34 i les dones en el de 25-29; l'origen majoritari va ser de Catalunya, 68,2% (49.752 persones)¹⁸; Andalusia 5,7% (4.145); València 5,4% (3.936) i Aragó 5,3% (3.865). Al Vallès Occidental els represaliats, segons lloc de naixement, van ser 1.453 persones que representaven: el 6,7% de Barcelona, el 2,9% de Catalunya i l'1% del total de la població l'any 1936; al Vallès Oriental les dades van ser respectivament: 1.051; 4,86%; 2,11% i 1,34%. Per lloc de residència, al Vallès Occidental els represaliats van ser 3.179; 7,4% de Barcelona, 4,32% de Catalunya i 2,22% del total de la població l'any 1936 (142.883 habitants); al Vallès Oriental respectivament: 1.508; 3,34%; 2,05% i 2,25% (67.102 habitants). Les per-

sones represaliades a Terrassa van ser 879 (1,85% del total de la població el 1936), 1.021 a Sabadell (2,09%) i 321 a Granollers (2,28%).

Taula II: Represaliats i executats al Vallès, Província de Barcelona i Catalunya

Lloc de naixement	C1936	Repre-saliats	Exe-cutats	R/C1936 (%)	E/C1936 (%)	E/R (%)
Vallès Occidental	142.883	3.179	119	2,22	0,08	3,74
Vallès Oriental	67.102	1.508	101	2,25	0,15	6,70
Catalunya	2.921.216	73.481	3.262	2,52	0,11	4,44
Mitjana catalana				2,87	0,15	5,74

Font: Elaboració pròpia a partir dels Sumaríssims.

Les execucions en relació a la població de l'any 1936 van ser més elevades al Vallès Oriental (0,15%) que a l'Occidental (0,08%); a tota Catalunya els percentatges més alts d'executats es localitzen a les comarques agrícoles, més al món rural que a l'urbà; els enfrontaments ideològics i el coneixement mutu esdevenen fets personals. Dels afusellats residents a Catalunya (3.268): 2.465 havien nascuts a Catalunya (75,43%), a Andalusia 161 (4,93%), Aragó 128 (3,92%); País Valencià 155 (4,74%) Múrcia 133 (4,07%). Per sectors econòmics coneguts: Primari, 1.155 (34,40%); Secundari, 855 (25,46%) i Terciari, 862 (25,67%). Per afi-

liació sindical: CNT 1.464 (43,60%); UGT, 528 (15,72%) i No consta filiació, 1.056 (31,45%). I per partits ERC, 498 (14,83%); FAI/JJLL, 418 (12,45%); POUM 149 (4,44%); PSUC, 176 (5,24%) i No consta filiació, 1.820 (54,20%).

4. Les primera resistència antifranquista i anti-feixista

A la postguerra, el fet de sobreviure era una acció de resistència antifeixista. La gana, la malaltia i la repressió podien portar a qualsevol dels derrotats a la mort, guanyar aquesta batalla era derrotar la voluntat anorreadora de la dictadura franquista. Però malgrat que la majoria de les persones que havien tingut responsabilitats polítiques, sindicals o culturals destacades durant la Segona República, van haver d'exiliar-se i, a pesar de la dura repressió a la qual era sotmesa la població, especialment aquells que havien destacat en la vida política i sindical —a Terrassa seran afusellades quaranta-quatre persones—, la resistència va sorgir a partir d'alguns moviments d'oposició al règim franquista que treballaven des de la clandestinitat: bàsicament el Partit Socialista Unificat de Catalunya, ERC, Front Nacional de Catalunya i la CNT.

Les il·lusions van durar poc, la traïció dels aliats —no podem emprar altra paraula—, va significar que la dictadura criminal i inhumana durés uns quaranta anys. Però, malgrat la deslleialtat internacional dels països democràtics

amb els republicans, en especial amb els que lluitaren contra els exèrcits de Hitler i Mussolini, la lluita del poble no es va detenir enlloc i, encara menys a Terrassa. Un cop es consolidava la posició internacional del dictador, amb el suport fonamental dels Estats Units i amb la indiferència de les democràcies europees, a partir de la segona meitat dels anys quaranta a Terrassa apareixeran els primers moviments d'oposició. Així, l'any 1946 esclatà una bomba a la *Delegación de Información e Investigación de Falange*, que significà la detenció de militants del PSUC. Al costat d'aquesta resistència comunista (PSUC), que es convertirà en el nucli dur de la lluita contra la dictadura, s'aniran consolidant sectors catalanistes demòcrates. D'una banda un sector cristià, allunyat del nacional catolicisme feixistitzant, la *Institució Ambrosiana* a Terrassa, creada l'any 1944 a la parròquia de la Sagrada Família, va mostrar les primeres manifestacions de catalanitat amb la subscripció popular en favor del tron per a la Mare de Déu de Montserrat, el 27 d'abril de 1947, que es convertí en una manifestació pública d'una església catalana i catalanista. Altre nucli dissident s'aplegarà al voltant del *Grup Badia* d'Unió Democràtica.

5. Les víctimes del nazisme i el feixisme a Terrassa Període blau (1939-1945)

Taula III: Terrassencs de residència o naixement afusellats (1939-45)

Persones	Biografies
Arias Ocaña, Antoni	1900, Canjáyar (Almería), 39 anys, Jornaler. CG: 24 de març de 1942. ACB: 13 de maig de 1943. Acusat de formar part de les patrulles de control sense cap concreció, i d'haver estat implicat en cap assassinat. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930 SO: 17311 NL: 32193.
Artiola Gabriel, Jaume	1902, Benifallet (Tarragona), 36, Fonedor i Bomber. ACB: 5 de juliol de 1940. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930.SNL.
Batalla Tortosa, Manuel	1899, Énguera (València), 41, Teixidor, CNT/POUM. ACB: 5 de juliol de 1940. Fonts: S/CxL/JMSS/RPT/PH1930. RPT: 528/1 Exp: 13. "Indultat" SU: 17311 NL: 11369.
Bruño Gascón, Joaquín	1916, Morella (Castelló), 22, Tèxtil, CNT-FAI. CB: 9 d'abril de 1940. Fonts: S/CxL/JMSS/RPT/PH1930. RPT: 529/2 Exp: 61. "Indultat" SU: 7859 NL: 6941.

<p>Coll Tomas, Josep</p>	<p>1910, Cabó/Senyus (Lleida), 30, Comerç, CNT-FAI. Presó de Gandia: 7 de juliol de 1940, procedent del camp de concentració de Porta Coeli (València); Presó Model: 6 de desembre de 1940 a disposició del Jutjat Militar de Terrassa. CG (Terrassa): 30 de juny de 1942. ACB: 2 d'octubre de 1942. Sospitós de relació amb morts succeïdes a Terrassa. Fonts: S/CxL/JMSS/RPT/PH1930. SO: 594 NL: 23990. RPT 533/1 Exp. 70. "Indultat" AHN/CG: PPPB, Lligall: 1599 Caja: 1 Exp.: 2 Foli: 17. D.Exp.: 03/01/1941 (507 pàg). Ídem Folio: 85 D. Exp.: 23/06/1941. Centro Documental de la Memoria Histórica, Tribunal Nacional de Responsabilidades Políticas, Signatura: 75/01078; D. Exp.:1945-1946, Indultados. Procedeix de la Audiencia Provincial de Barcelona; 1ª DIVISIÓN DE FONDO: Sala Primera de Instancia; N° ROLLO: 24733/1945.</p>
<p>Comellas Balust, Josep</p>	<p>1913, Terrassa (Barcelona), 28, Mecànic, CNT-FAI. Exiliat a França al final de la Guerra Civil, torna a Terrassa (maig de 1941). CG: condemnat a pena de mort per pertànyer a les patrulles de control. ACB: 10 de novembre de 1942. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SO: 28369 NL: 27943.</p>

Feliu Tatché, Jordi	1892, Terrassa (Barcelona), 47, Contramestre tèxtil (ferroviari), ERC. ACB: 17 d'octubre de 1939. Fonts: S/CxL/JMSS/PHT1930. SU: 7848 NL: 496. AHN/CG: PPPB, Lligall: 1599 Caja: 1 Exp.: 2 Foli: 822. D.Exp.: 17/07/1942 (507 pàg.).
Folch Parés, Francesc	1904, Terrassa (Barcelona), 35, Filador, CNT. ACB: 21 d'octubre de 1939. Fonts: S/CxL/JMSS/PHT1930. SU: 6987 NL: 552.
Folia Aguilar, Jose	1903, Sant Jordi del Maestrat (Castelló), 36, Guardia Civil. Detingut (22 de febrer de 1939) ACB: (4 de novembre de 1939). Fonts: S/CxL/JMSS/PHT1930. SU: 7877 NL: 593. Centro Documental de la Memoria Histórica, Tribunal Nacional de Responsabilidades Políticas, Signatura: 75/00754 D.Exp.: 1944. Indultados.
Forns Matamala, Salvador	1904, Calaf (Barcelona), 35, Torner mecànic, POUM. Presó Model: 21 d'agost de 1939. CG: condemnat a pena de mort en un consell de guerra celebrat a Barcelona (14 de setembre de 1942). ACB: 8 de gener de 1943. Sospitós de relació amb morts succeïdes a Terrassa. Membre del POUM. Acusat per declaració d'un testimoni. Fonts: S/CxL/JMSS/RPT//PH1930. SO: 13643 NL: 28226. RPT: 535/2 Exp: 186. "Indultat". AHN/CG: PPPB, Lligall: 1599 Caja: 1 Exp.: 2 Foli: 18. D.Exp.: 03/01/1941 (507 pàg.). Ídem: Lligall: 1585 Capsa: 1 Exp.: 3 Folio: 319. D.Exp.: 27/02/1942 (507).

Gavadà Solà, Josep	1901, Vilanova i la Geltrú (Barcelona), 38, Xofer, CNT. ACB: 15 de novembre de 1939. Sospitós de relació amb morts succeïdes a Terrassa. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SU: 2739 NL: 828. AHN/CG: PPPB, Lligall: 1599 Caja: 1 Exp.: 2 Foli: 85. D.Exp.: 23/06/1941 (507 pàg.).
Gil Cruz, Francesc	1904, Almería (Almería), 36, Tèxtil, CNT. El 5 de juliol de 1939 és traslladat de la presó de Lleida a la de Terrassa. CG: 11 d'agost de 1939. ACB: 15 de novembre de 1939 (5:45). Fonts: S/CxL/JMSS/PHT1930.SU: 4438 NL: 828
Graells Crous, Francesc	1895, Terrassa (Barcelona), 44, Tèxtil, ERC. El 7 d'octubre de 1939 a les 5,45 hores és afusellat en el Camp de la Bota. Fonts: S/CxL/JMSS/RPT/PHT1930. SU: 3181 NL: 426. RPT: 528/1 Exp. 12. "Indultat"
Graells Crous, Ramon	1890, Sabadell (Barcelona), 49, Contramestre, ERC. ACB: 25 d'octubre de 1939 (5:30) Fonts: S/CxL/JMSS/PHT1930.SU: 5399 NL: 597.
Gunfaus Solana, Francisco	Terrassa, 40. SO: 1867 NL: 22295.

<p>Gutiérrez Chazarra, Manuel</p>	<p>1886, Almoradí (Alacant), 52, Jornaler. Ingressa en la presó de Terrassa procedent de la presó de Reus. CG: 21 de novembre de 1941. ACB: 14 de febrer de 1942. Acusat per declaració d'un testimoni. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SO: 1863 NL: 26308. AHN/CG: PPPB, Lligall: 1599 Caja: 1 Exp.: 2 Foli: 547. D.Exp.: 25/11/1941 (507 pàg.).</p>
<p>Hernández Fuentes, Miquel</p>	<p>1911, Terrassa, 30, CNT. Preso de Terrassa: 16 de juny de 1939, procedent del centre penitenciari d'Ozca. ACB: 25 de novembre de 1941. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SO: 713 NL: 14039. Centro Documental de la Memoria Histórica, Delegación Nacional de Servicios Documentales, Fichero general de la sección político-social.</p>
<p>Horta Ros, Josep</p>	<p>1904, Canjáyar (Almería), 35, Paleta. CNT. Prsó Terrassa: 27 de agosto de 1939, procedent del castell de Santa Barbara (Alacant) i es lliurat a agents de la FET i de la JONS per fer diligències (interrogatoris) en Terrassa,, Presó Model: 29 de setembre de 1939. ACB: 29 d'abril de 1940. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SU: 14107 NL: 6944.</p>
<p>Horta Salvador, Josep</p>	<p>1879, Instinción (Almería), 61, Pagès. ACB: 17 de maig de 1940. Sospitós de relació amb morts succeïdes a Terrassa. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SU: 257 NL: 6947. RPT: 531/1 Exp: 2. "Indultat" AHN/CG: PPPB, Lligall: 1599 Caja: 1 Exp.: 2 Foli: 85. D.Exp.: 23/06/1941 (507 pàg.). Ídem: Lligall: 1599 Capsa: 1 Exp.: 2 Folio: 17. D.Exp.: 03/01/1941 (507).</p>

Llonch Tura, Joan	Terrassa, 34, vivia a Solsona. SU: 2858 NL: 36114.
Marin Fornieles, Antoni	1917, Canjáyar (Almería), 22, Textil, CNT. Detingut en Almería: 22 de juny de 1939: Presó Terrassa: 25 de juliol de 1939. El 26 de juliol de 1939 es lliurat a la FET i de la JONS de Terrassa per a interroga ³ toris (diligències) fins el 14 d'agost de 1939. Preso Model: 22 d'agost de 1939. ACB: 10 de novembre de 1939 (5:45). Sospitós de relació amb morts succeïdes a Terrassa. Fonts: S/CxL/JMSS/PHT1930. SU: 3339 NL: 825 AHN/CG: PPPB, Lligall: 1599 Caja: 1 Exp.: 2 Foli: 17. D.Exp.: 03/01/1941 (507 pàg.). Ídem: Lligall: 1599 Capsa: 1 Exp.: 2 Folio: 84. D.Exp.: 23/06/1941 (507).
Martínez Cirera, José	Jumilla (Murcia), 22. Fonts: S/ SU: 19582 NL: 47977.
Martínez Martínez, Amadeo	1899, Híjar (Almería), 41, Guàrdia Civil. ACB: 17 de maig de 1940. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SU: 9746 NL: 7303.
Miracle Gibert, Eugeni	1897, La Pobla de Montornés (Tarragona), 42, Teixidor. Presó Model: 20 de juliol de 1939. ACB: 31 d'octubre de 1939. Fonts: S/CxL/JMSS/PHT1930. SU: 1886 NL: 654

Monsonis Cros, Vicenç	1902, Segorb (Castelló), 38, Xofer, CNT. ACB: 1 de juliol de 1940. Fonts: S/CxL/JMSS/RPT/PH1930. SU: 6183 NL: 19742. RPT: 533/1 Exp: 57. “Indultat”.
Montañes Puig, Angel	Palafrugell (Girona), 58. Vivía Terrassa. Afusellat 1939-1945 Fonts: S/CxL/JMSS. SU: 254 NL: 6). Centro Documental de la Memoria Histórica Tribunal Nacional de Responsabilidades Políticas, Signatura: 75/00007; D.Exp.: 1960, Indultados. Procedeix del Tribunal de Barcelona; N° EXPEDIENTE: 03821/1960.
Muntaner Cañadell, Miquel	1911, Terrassa (Barcelona), 32, Electricista. ACB: 29 de gener de 1943. Fonts: S/CxL/JMSS/RPT/PH1930. SO: 25370 NL: 26877. RPT: 535/2 Exp: 183. “Indultat”. Centro Documental de la Memoria Histórica Tribunal Nacional de Responsabilidades Políticas, Signatura: 75/00575; D.Exp.:1945-1946, Indultados. Procedeix de la Audiencia Provincial de Barcelona; 1ª DIVISIÓN DE FONDO: Sala Primera de Instancia; N° ROLLO: 27686/1945.
Nadal Mont- blanch, Daniel	1905, Balenyà (Barcelona), 35, Ferroviari. Detingut per ordre del cap d'informació de Falange de Terrassa. ACB: 27 de juliol de 1939. Fonts: S/CxL/JMSS/RPT/PHT1930. SU: 2747 NL: 289. RPT: 529/1 Exp: 47. “Indultat”.

Noguera Marín, Valentí	1877, Terrassa, 62, Teixidor, CNT. ACB: 27 d'abril 1939 Fonts: S/CxL/JMSS/PHT1930. SU: 951 NL: 39.
Oriol Simó, Antoni	Terrassa, 30, vivia Albagé. SU: 1082 NL: 50445.
Parera Davi, Joan	Terrassa, 47, vivia Sant Llorenç de Savall. NL: 324 SU: 1367.
Pedro Riera, Amadeu	1906, Terrassa, 33, Xofer, CNT. ACB: 20 d'octubre de 1939. Fonts: S/CxL/JMSS/PHT1930. SU: 5915 NL: 551
Puig Alegre, Espartacus	1901, Manresa (Barcelona), 38, Fabril tèxtil, UGT. Presó Model: 6 de desembre de 1940 procedent presó de Reus (Vendrell); Presó de Terrassa: 6 d'abril de 1941 trasllat a Presó Model: 5 d'agost de 1941. ACB: 14 d'abril de 1942. Sospitós de relació amb morts succeïdes a Terrassa. Acusat per declaració d'un testimoni. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SO: 1866 NL: 17290. AHN/CG: PPPB, Lligall: 1599 Caja: 1 Exp.: 2 Foli: 18. D.Exp.: 03/01/1941 (507 pàg.). Ídem: Lligall: 1599 Capsa: 1 Exp.: 2 Folio: 86. D.Exp.: 23/06/1941 (507). Ídem: Lligall: 1599 Capsa: 1 Exp.: 2 Folio: 597. D.Exp.: 11/06/1942 (507).

Puigantell Argerich, Josep	1909, Balsareny (Barcelona), 32, Teixidor, CNT-FAI. Presó Model: 18 d'octubre de 1941 procedent de la de Burgos i amb destí a la de Girona. Torna a la Model: 3 de desembre de 1941. ACB: 2 de setembre de 1942. Fonts: S/CxL/RPT/PH1930. SO: 1893 NL: 22332. RPT: 533/2 Exp: 85. "Indultat".
Revenga Juárez, Celestino	Ripoll (Barcelona), 20 (Resident a Terrassa). Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SU: 19582 NL: 47977.
Ribera Mercader, Luis	1917, Alhabia (Almería), 42, Xofer, CNT. El 9 de setembre de 1939 és detingut. L'11 de setembre és lliurat al servei d'Investigació dels agents de Falange y de la JONS per efectuar diligències (interrogatoris). El 22 de setembre de 1939 ingressa a la presó Model de Barcelona. El 17 de maig de 1940 és afusellat al Camp de la Bota de Barcelona. Sospitós de relació amb morts succeïdes a Terrassa. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SU: 15192 NL: 7866. AHN/CG: PPPB, Lligall: 1599 Caja: 1 Exp.: 2 Foli: 17. D.Exp.: 03/01/1941 (507 pàg.). Ídem: Lligall: 1599 Capsa: 1 Exp.: 2 Folio: 85. D.Exp.: 23/06/1941 (507).
Rodoreda Ulles, Jaume	1904, Terrassa, 30, Filador, CNT. Detingut: 6 de juny de 1939; CG: 5 de març de 1940; Presó Model: 9 de març 1940. ACB: 4 de juliol de 1940. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SU: 9784 NL: 11366.

<p>Rosselló Riquer, Joaquim</p>	<p>1917, Tortosa (Tarragona), 26, Patrulles de control, Pagès. Executat a Tarragona: 15 de juny de 1943. Fonts: S/CxL/JMSS/RPT/PH1930. SNL. Justícia, RPT: 531/1 Exp: 6. “Indultat”.</p>
<p>Rusiñol Canudas, Esteve</p>	<p>1907, Vacarisses (Barcelona), 32, industrial, CNT. ACB: 17 de maig de 1940. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SU: 4441 NL: 7867.</p>
<p>Sabe Ill, Miquel</p>	<p>1888, Mataró (Barcelona), 54, Pagès, CNT. El 12 d'agost de 1942 s'havia de celebrar el consell de guerra però va ser suspès perquè Miquel Sabe estava en la infermeria de la presó afectat d'una infecció pulmonar i sense poder caminar. CG: 12 de setembre 1942. ACB: 26 de novembre de 1942. Sospitós de relació amb morts succeïdes a Terrassa. Fonts: S/CxL/JMSS/RPT/PH1930. SO: 1284 NL: 27513. RPT: 534/1 Exp: 121 (està a 520/1 Exp. 12). “Indultat” AHN/CG: PPPB, Lligall: 1599 Capsa: 1 Exp.: 2 Folio: 18. D.Exp.: 03/01/1941 (507 pàg.). Ídem: Lligall: 1599 Capsa: 1 Exp.: 2 Folio: 86. D.Exp.: 23/06/1941 (507 pàg.). Centro Documental de la Memoria Histórica Tribunal Nacional de Responsabilidades Políticas, Signatura: 75/01078; D.Exp.:1945-1946, Indultados. Procedeix de la Audiencia Provincial de Barcelona; 1ª DIVISIÓN DE FONDO: Sala Primera de Instancia; N° ROLLO: 24638/1945.</p>

Salas Farnés, Francesc	1901, Tarragona, 38, Jornaler (Pagès). Executat el 7 de maig de 1939. Fonts: S/CxL/JMSS/PHT1930. SU: 1868 NL: 50. Centro Documental de la Memoria Histórica Tribunal Nacional de Responsabilidades Políticas, Signatura: 75/00989; D.Exp.:1944-1944, Indultados. Ver Prat Lloch, Antonio. Procedeix de la Audiencia Provincial de Barcelona; 1ª DIVISIÓN DE FONDO: Sala Segunda de Instancia.
Sánchez Carretero, Francesc	1899, Canjáyar (Almería), 41, Llaurador. ACB: 4 de juliol de 1940. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SU: 2759 NL: 15909.
Setó Viñals, Felicià	1909, Barcelona, 39, Mecànic. ACB: 5 de juliol de 1940. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SU: 10386 NL: 16790.
Solans Casellas, Andreu	1891, Baronia de Rialp (Lleida), 48, Tèxtil, CNT. ACB: 25 d'octubre de 1939. Fonts: S/CxL/JMSS/PHT1930. SU: 5407 NL: 597.
Torrella Franch, Ricard	1916, Terrassa, 22, Jornaler, CNT. ACB: 15 de novembre de 1939 (5:45). Fonts: S/CxL/JMSS/RPT/PHT1930. SU: 5925 NL: 829. RPT: 529/1 Exp: 44.
Uliet Arnau, Angel	1908, Terrassa, 31, Peó. Executat a Lleida: 26 de juny de 1941 on vivia. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SU: 2234 NL: 24079.

Vidal Bellot, Josep Oriol	1915, Terrassa, 25, Art fabril, POUM. ACB: 10 de maig de 1941. Sospitós de relació amb morts succeïdes a Terrassa. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SO: 338 NL: 13751. AHN/CG: PPPB, Lligall: 1599 Capsa: 1 Exp.: 2 Folio: 85. D.Exp.: 23/06/1941 (507 pàg.).
Vilaplana Cerdà, Armand	1895, Alcoi (Alacant), 44, Teixidor, ERC. ACB: 8 de juliol de 1940. Fonts: S/CxL/JMSS/PH1930. SU: 253 NL: 15168.

Llegenda: S: Sumaríssims (ANC/Arxiu del Tribunal Militar Territorial, Tercer del Govern Militar de Barcelona), SNL: Sumaríssim no localitzat SU: Sumaríssim d'Urgència SO: Sumaríssim Ordinari NL: Número de Localitzador. RPT: informes Responsabilitats Polítiques Terrassa (AHT-ACVOC); JMSS: Josep Maria Solé i Sabaté; PHT1930 = Padró de Terrassa (1930). CG: Consell de Guerra, ACB: Afusellat al Camp de la Bota; AHN/CG: Archivo Archivo Histórico Nacional/Causa General. PPPB: Peça primera o principal de la província de Barcelona (sèrie). CxL: Llibre Combat per la Llibertat (Centre penitenciari d'homes de Barcelona. Presó Model), inv. 236 (expedients). Aquestes dues persones constaven com a terrassencs però no ho eren: Antolino Andujar, Isidre: 1895, Santomera (Múrcia), 46, Jornaler. ACB: 24 de juliol de 1940. Resident a Castellar del Vallès (Vallès Occidental; Barcelona). Fonts: S/CxL/JMSS. Aris Bach, Ramon ("Fusallé"): 1906, Rubí (Barcelona), 33, Llaurador. CG (Terrassa): 13 abril 1943. ACB: 18 de maig de 1943. Resident a Rubí (Vallès Occidental; Barcelona). Acusat per declaració d'un testimoni. Fonts: S/CxL/JMSS/PHT1930. AHN/CG: PPPB, Lligall: 1598 Caja: 2 Exp.: 20 Foli: 45. D.Exp.:13/03/1942 (507 pàg.). Soler (Solé) Pladellorens, Antoni: ACB; 17 d'octubre de 1939. 30 anys. residència Castellgalí (Bages; Barcelona). Nascut El Bruc (Anoia; Barcelona) SU: 7092 NL: 428

Taula IV: Terrassencs d'origen o residència morts i alliberats dels camps d'extermini nazis (1940-1945)

Persones	Data naixement i cicle vital i periple després de la detenció
Altarriba Bosoms, Celestí	Gironella (Barcelona): 14/03/1898. Stalag VII-A Moosburg (núm. 40693). Mauthausen: 06/08/1940 (núm. 3293). on va morir el 20/07/1941. Germà resident a Terrassa.
Cardellach Grau, Pablo	Terrassa: 27-10-1888. Presó Bordeus: 9-08-1944. Dachau: 24-8-1944 (núm. 94048), on va morir el 29-04-1945. Resident a Terrassa.
Casanova Coll, Francisco	Terrassa: 01-06-1888. Presó Bordeus: 09/08/1944. Dachau: 28-8-1944 (núm. 94.135), on va morir el 19-2-1945. Resident a Terrassa.
Cirera Mayol, Josep	Terrassa: 25-11-1899. Stalag V-D Estrasburg (núm. 3.135). Mauthausen: 13-12-1940 (núm. 4.706); Gusen: 24-1-41 (núm. 9.149), on va morir el 9-7-1941. Germà resident a Gard (França).
Coromines, Josep	Terrassa: 25/12/1899. Presó Regió de Paris. Presó Karlsruhe: 16/12/1943. Berlín Magdeburg. Alliberat.

Costa Sanllehí, Magí	Terrassa: 18-2-1895. Stalag Angouleme. Fou traslladat a Mauthausen el 24-8-1940 (núm. 3.944); després passà a Gusen el 24-1-1941 (núm. 9.152), on va morir el 22-9-1941. Família (germana) resident a Terrassa.
Egea Díaz, Andreu	San Javier (Múrcia): 19-4-1901. Stalag X-B Sandbostel (núm. 77230). Mauthausen: 03-03-1941 (núm. 3344). Gusen: 29-3-1941 (núm. 11.630) on va morir el 24-10-1941. Mare resident a Terrassa.
Folch Sans, Salvador	Terrassa: 23/04/1899. Presó Burdeus: 09/08/1944. Dachau: 28/08/1944 (núm. 94219). Mauthausen (16/09/1944) (núm. 98048). Alliberat: 05/05/1945 a KLM.
Folch Subirana, Jaume	Terrassa: 08/10/1916. Stalag V-D Estrasburgo. Mauthausen: 13/12/1940 (núm. 5309). Alliberat: 05/05/1945 a Mauthausen.
Fornieles Abad, Joan	Canjayar (Almería): 20-10-1915. Stalag VIII-C Tier (núm. 56.812). Mauthausen: 25-1-1941 (núm. 3.855). Gusen: 21-4-1941 (núm. 12.380) on va morir el 28-10-1941. Mare resident a Terrassa.
Garcia Rutes, Juan	Barcelona: 27/08/1913. Mauthausen: 26/04/1941 (núm. 3726). Alliberat: 29/04/1945 a Dachau. Pare resident a Terrassa.

Gras Puigmartí, Juan	Sant Llorenç Savall: 18/01/1897. Stalag V-D Estrasburgo (núm. 3235). Mauthausen: 13/12/1940 (núm. 4873). Gusen (núm. 10.447) on va morir el 21-11-1941. Família (esposa) resident a Terrassa.
Guàrdia Bonet, Josep	Terrassa. Procedia del Stalag XI-B Fallinbostel (núm. 87.727). Mauthausen: 27-1-1941 (núm. 5.923); Gusen: 20-10-1941 (núm. 14.310), on va morir el 14-1-1942. Família (mare) resident a Terrassa.
Izquierdo Garcia, Fèlix	Jorcas (Terol) el 27-7-1907. Procedia del Stalag V-D Estrasburgo (núm. 2778). Mauthausen: 13-12-1940 (núm. 4903). Gusen: 24-1-1941 (núm. 9344) on va morir l'11-11-1941. Esposa resident a Terrassa.
Julià Bruguera, Josep	Terrassa: 11-10-1917. Stalag XVII-B Kaisers-teinbruch (núm. 79.878). Mauthausen: 7-4-1941 (núm. 4.714). Gusen: 20-10-41 (núm. 14.350), on va morir el 24-12-1941. Pare resident a Terrassa.
Laos Cañete, Josep	Alnicenar (Almería): 24-6-1908. Stalag VIII-C Tier (núm. 56.811. Mauthausen: 25-1-1941 (núm. 3.935) on morí el 21-12-41. Esposa resident a Terrassa.

Lozano Ribera, Diego	Alhabia (Almería) el 30-10-1916. Procedia del Stalag 1408112; fou traslladat a Mauthausen el 26-4-1941 (núm. 4.908); després passà a Gusen el 20-10-1941 (núm. 14.360) on va morir el 12-5-1942. Pare resident a Terrassa
Manzanares Barrera, Eusebio	Buruelo (?): 01/03/1885. Bordeus: 09/08/1944. Dachau: 2408/1944 (núm. 94235) on va morir el 1945. Sabater a Terrassa. (EDCN pàg. 478 i citat per F. Sabat)
Marcos Salesa, José	Barcelona: 07/09/1903 Presó Angulema. Mauthausen: 24/08/1940 (núm. 4125). Gusen: 23-3-1941 (núm. 9.700) on va morir. Família a Terrassa i militant CNT local.
Marsol Rius, José	Terrassa: 03/01/1903. Stalag X-B Sandbostell. Mauthausen: 03/03/1941 (núm. 3526). Alliberat: 05/05/1945 a Mauthausen.
Mur Escanilla, Martín	Albalate de Cinca (Osca): 25/09/1908. Camps i Presons del Reich (núm. 2182). Mauthausen: 01/08/1942 (núm. 11960). Gusen 08-02-1943 (núm. 2348) on va morir. Mare resident a Carpentrás (França).
Navarro Bagué, Emili	Mequinensa (Saragossa): 31-1-1896. Procedia del Stalag V-D Estrasburgo (núm. 2707). Mauthausen: 13-12-1940 (núm. 5069). Gusen el 24-01-1941 (núm. 9491) on va morir el 18-12-1941. Esposa resident a Terrassa.

Navarro Pérez, Juan	Alhabia (Almería): 26/04/1901. Stalag VII-A Moosburg (núm. 40712). Mauthausen: 06/08/1940 (núm. 3508). Gusen: 02/07/1941 (núm. 9.497) on va morir. Esposa resident a Terrassa.
Olivares Gallego, Ángel	Abrucena (Almería): 06/02/1921. Stalag V-D Estrasburgo. Mauthausen: 13/12/1940 (núm. 5080). Alliberat: 05/05/1945 a Mauthausen. CNT Terrassa.
Onrubia Arquet, Lluís	Sant Andreu (Barcelona): 01/10/1910. Mort a Gusen (Àustria) el 26/09/1941. Pare resident a Terrassa.
Pallarols Guiteras, Enric	Nascut a Terrassa el 21-9-1907. Procedia del Stalag V-B Sandbostel (núm. 77945). Mauthausen: 03-03-1941 (núm. 3602). Gusen; 21-04-41 (núm. 12333), on va morir el 25-10-1941. Germana resident a Terrassa.
Paloma Puigrós, José	Terrassa: 24/05/1909. París (Gare de l'Est): 06/09/1943. Neu Bremen: 07/09/1943. Mauthausen: 18/09/1943 (núm. 35169). Alliberat: 05/05/1945 a KLM.
Peiri Miró, Jose	Terrassa: 20-3-1915. Stalag XIII-A Moosburg (núm. 40.654). Mauthausen: 06-08-1940 (núm. 3.272). Gusen: 17-02-1941 (núm. 10.181), on va morir el 17-11-1941. Germana resident a Barcelona.

Pere Moragues, Ramon	Vinaixa (Lleida): 05/07/1903. Stalag XII-D Trier (núm. 55635). Mauthausen 25/01/1941 (núm. 3996). Gusen (núm. 12.059) on va morir el 28-09-1941. Esposa resident a Terrassa.
Prat Nogués, Pedro	Terrassa: 06-05-1904. Stalag IX-B Bad Orb. Mauthausen: 24/02/1942 (núm. 9060). Alliberat: 05/05/1945 a KLM.
Puig Ferrer, Martí	Terrassa l'11-9-1907. Procedia del Stalag XIII-A Moosburg (núm. 65.056). Mauthausen: 06-8-1940 (núm. 3.465). Gusen: 17-2-41 (núm. 10.311), on va morir el 15-4-1943. Esposa resident a Terrassa.
Quintana Basas, Camilo	Mataró: 15/11/1906. VII-A (Moosburg 40689 Mauthausen: 06/08/1940 (núm. 3481). Gusen (núm. 9.601) on va morir el 22-09-1941. Mare resident a Terrassa.
Riera Juncosa, Eduardo	Barcelona: 19/01/1903. Stalag XII-D Trier (núm. 56836). Mauthausen: 25/01/1941 (núm. 4430) on va morir el 02-09-1943. Esposa resident a Terrassa.
Roda Subias, Francisco	Terrassa: 30-01-1905. Stalag XII-D Trier. Mauthausen: 25/01/1941 (núm. 93317). Alliberat: 05/05/1945 a Mauthausen.

Rodríguez Martínez, Francesc	Santa Cruz de Marchena (Almería): 23-12-1912. Stalag V-D Estrasburg (núm. 2.719). Mauthausen: 13-12-1940 (núm. 5.208). Gusen el 29-3-1941 (núm. 11.434) on va morir el 04-12-1941. Esposa resident a Terrassa.
Rodríguez Martínez, Guillem	Santa Cruz de Marchena (Almería): 16-9-1915. Stalag V-D Estrasburg (núm. 2907). Mauthausen: 13-12-1941 (núm. 4879). Gusen: 23-3-41 (núm. 11433) on va morir el 31-12-1941. Mare resident a Gard (França).
Sala Prat, Joa- quín	Terrassa: 12-03-1915. Stalag VI-A Moosburg. Mauthausen: 06/08/1940 (núm. 3132). Alliberat: 05/05/1945 a Mauthausen.
Salas Sender, Manuel	Terrassa: 15-11-1917. Stalag IX-B Bad Orb. Mauthausen: 24/02/1942 (núm. 9061). Alliberat: 05/05/1945 a KLM.
Sánchez Martínez, Juan	Terque (Almería): 22/12/1919. Stalag Salzburgo Wehrkreis XVIII (núm. 4993). Mauthausen: 11/09/1941 (núm. 5106). Gusen (núm. 14.043) on va morir el 09-02-1942. Mare resident a Terrassa.
Sanjosé Calasanz, Agustín	Segovia: 27/07/1896. Presó: Anguleme. Mauthausen: 24/08/1945 (núm. 3970). Alliberat: 05/05/1945 a Gusen. CNT Terrassa.

Saura Ribera, José	Pueyo de Santa Cruz (Osca): 29/09/1902. Stalag XII-D Trier. Mauthausen: 25/01/1941 (núm. 3521). Alliberat: 05/05/1945 a Mauthausen. CNT Terrassa
Sender Fau, José	Alcolea de Cinca (Osca): 01/12/1914. Camps i Presons del Reich. Sachsenhausen. Alliberat: 05/05/1945. CNT Terrassa.
Serrarols Pons, Juan	Manresa: 02/02/1910. Stalag VII-A Moosburg (núm. 40598). Mauthausen: 06/08/1940 (núm. 3429). Gusen (núm. 9701) on va morir el 18-05-1941. Mare resident a Terrassa.
Subirana Folch, Jaime	Terrassa: 08-10-1916. Stalag V-D Estrasburg. Mauthausen: 13/12/1940 (núm. 5309). Gusen (núm. 35084). Alliberat: 05/05/1945 a Mauthausen.
Terricabras Macarulla, Ramon	Nascut a Terrassa el 22-11-1916. Procedia del Stalag X-B Sandbostel (núm. 78.053). Mauthausen: 03-03-1941 (núm. 3.735). Gusen: 29-03-41 (núm. 11.735) on va morir 01-11-1941. Mare resident a Barcelona.
Vidal Almirall, Andreu	Terrassa: 15-11-1912. Stalag XI-B Fallingbostel (núm. 87746). Mauthausen: 27-01-1941 (núm. 6.595). Gusen: 29-03-1941 (núm. 11.493), on va morir el 2-1-1942. Pare resident a Rubí.

Vidal Forcada, Eugeni	Terrassa: 28-12-1903. Stalag VIII-C Toer (núm. 56564). Mauthausen: 25-01-1941 (núm. 3429). Gusen: 21-04-1941 (núm. 12.330), on va morir el 09-07-1941. Esposa resident a Olesa de Montserrat
Vinaroz Mate, Manuel	Roquetes (Tarragona): 01/01/1903. Stalag XI-B Fallingbostel: 86626. Mauthausen: 27/01/1941 (núm. 5793). Gusen (núm. 11.874) on va morir el 25-12-1941. Esposa resident a Terrassa Afiliat CNT Terrassa.

Fonts per a l'elaboració dels llistats de morts i represaliats (afusellats i camps d'extermini):

- ROIG, Montserrat. *Els catalans als camps nazis*. Barcelona: Edicions 62, 2001, pàg. 571-773.
- SÁBAT, Francesc. *Los anarcosindicalistas tarraconenses en el exilio*. Barcelona: Creaciones Gráficas Fernando, 1979, pàg. 36-37 i 44.
- BERMEJO, Benito; CHECA, Sandra. Libro Memorial. *Españoles deportados a los campos nazis (1940-1945)*, Madrid: Ministerio de Cultura de España, 2006.
- Bases de dades del Dictionnaire des militants anarchistes del historiador René Bianco (1941-2005), fondateur du Centre International de Recherches sur l'Anarchisme (CIRA) de Marseille <http://militants-anarchistes.info/>
- Base de dades del Ministeri de cultura que reuneix les dades actualitzades del llibre: BERMEJO, Benito; CHECA, Sandra, op. cit. 2006, pàg. 296- 297 i altres. <http://pares.mcu.es/Deportados/servlets/ServletController>
- LACUEVA MORENO, Josep Lluís; MÁRQUEZ BERROCAL, Manuel; PLANS CAMPDERROS, Lourdes. *Combat per la llibertat Memòria de la lluita antifranquista a Terrassa (1939-1979)*, Terrassa: Fundació Torre del Palau, 2007.
- Arxiu Històric de Terrassa y Comarcal del Vallès Occidental (AHT-ACVOC) Població. Cens de població de l'any 1930.
- Persones afusellades al Camp de la Bota projecte cultural i artístic que recull les dades dels afusellats i documents relacionats. F. Abad (2004). http://www.francescabad.com/campdelabota/PERSONES/?pg=CERCADOR_FORMULARI

- Portal de Víctimas de la Guerra Civil y Represaliados del Franquismo, el Ministerio de Educación, Cultura y Deporte <http://pares.mcu.es/victimasGCFPortal/buscadorAvanzado.form>
- Archivo Histórico Nacional: Causa General Terrassa (Signatura de recerca exacta): FC-CAUSA_GENERAL,1599,Exp.2 http://pares.mcu.es/Pares-Busquedas/servlets/Control_servlet?accion=100
- Banc de dades de El cost humà de la Guerra Civil a Catalunya (persones mortes i desaparegudes) del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya (Centre d'Història Contemporània de Catalunya) <http://costhumaguerracivil.gencat.cat/cchgcc/AppJava/pages/index.jsf>

Notes

1. Acta del Ple de l'Ajuntament de Terrassa de 26 de gener de 1939, foli 92 (r).
2. Futur alcalde de Terrassa (18/02/1952 - 04/07/1953) i germanastre de Ramon i Emili Matalonga Cortés, el primer, Delegat local del CNS i el segon responsable del Servei d'investigació de FET-JONS.
3. El partit comptava amb 1.195 adscrits el febrer de 1942 i era una de les organitzacions més importants de Barcelona. El 1940 tenia (incloent Rubí, Sant Cugat i altres localitats properes) 2.286 afiliats. Un llibre fonamental per entendre el període blau és el de: MARCET I GISBERT, Xavier. *Els anys foscos de la postguerra, Terrassa 1939-1945*. Terrassa: Fundació Torre del Palau, 1999, pàg. 67 i 68.
4. *Ibidem*, pàg.85-86.
5. SOLÉ i SABATÉ, Josep Maria. *La repressió franquista a Catalunya. 1938-1953*. Barcelona: Edicions 62, 1985. SOLÉ i SABATÉ, Josep Maria; VILARROYA I FONT, Joan. *La repressió a la rereguarda de Catalunya (1936-1939)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989. OLIVA I LLORENS, Jordi. "El cost humà de la Guerra Civil de 1936-1939: els combatents morts", *Recerques*, 1994, núm. 30, pàg. 87-102.
6. LACUEVA MORENO, Josep Lluís; MÁRQUEZ BERROCAL, Manuel; PLANS CAMPDERROS, Lourdes. *Combat per la llibertat Memòria de la lluita antifranquista a Terrassa (1939-1979)*, Terrassa: Fundació Torre del Palau, 2007. SERRA I OLLER, Jordi. "El cost humà de la Guerra Civil a Terrassa. Nova edició de la llista de terrassencs morts en acció de guerra". *Terme*, 2012, núm. 27, pàg. 147-173.
7. PRESTON, Paul. *L'holocaust espanyol. Odi i extermini durant la Guerra Civil i després*. Barcelona: Base, 2011.
8. MARCET I GISBERT, Xavier, *op. cit.*, 1999, pàg. 93.

9. MARCET I GISBERT, Xavier, *op. cit.*, 1999, pàg. 92
10. LACUEVA MORENO, Josep Lluís; MÁRQUEZ BERROCAL, Manuel; PLANS CAMPDERROS, Lourdes. *op. cit.*, 2007, Capítol, VI i annexos digitalitzats.
11. PLANS CAMPDERRÓS, Lourdes. “La repressió a Terrassa durant el franquisme. Primera aproximació a les fonts per al seu estudi?”. *Terme*, novembre del 1998, núm. 13, pàg. 61-65.
12. MARCET I GISBERT, Xavier, *op. cit.*, 1999, pàg. 94-95 i 236 (nota al peu 133). *Hoja de Tarrasa* [En línia, 20 Octubre 2016] Disponible a Internet: <http://trencadis.diba.cat/catalog/diba:12897/viewer?file=diba%3A13047#diba:13047>
13. *Nuevo Inspector general de Libertad Vigilada. El boletín Oficial de hoy publica el nombramiento de inspector general de Libertad Vigilada, encargado de la inspección central de liberados, a favor de D. Emilio Matalonga Cortés. Nació, en Tarrasa el 18 de mayo de 1902. A los 8 días de estallar el Movimiento pasó a la zona nacional por Dauchirinea cuando se tomó San Sebastián, reclamado por el entonces gobernador militar, D. Alfonso Velarde, desempeñó el cargo directivo en el Servicio de Vigilancia de Fronteras a las órdenes del mismo. También formó parte como jefe de enlaces del Servicio Exterior de F. E. T. y de las J. O. N.S., a las órdenes del jefe territorial de Bélgica y Suiza, en cuyo cargo se le encomendaron importantes misiones, hasta que se liberó Barcelona. Entonces pasó a Tarrasa, de cuya Falange formó parte como delegado de Información e Investigación, cargo que ocupa actualmente. En premio a su actuación meritoria, fue nombrado inspector provincial del Movimiento, a la vez que desempeñaba la secretaría de la Junta de Libertad Vigilada de Tarrasa y su comarca, habiendo organizado allí los Servicios de Información de Libertad Vigilada y sus ficheros de forma tan satisfactoria, que sus directivas han servido de modelo para la organización de las demás Juntas. Ha sido teniente de alcalde, del Ayuntamiento de Tarrasa. Posee la condición de ex combatiente y le han sido otorgadas la Medalla de Campaña y la del Mérito Militar roja.: ABC. 23 abril 1944, pàg. 32. El 18 de juliol de 1944 va rebre la Medalla de oro del Ministerio de Justicia. ABC. 22 juliol 1944, pàg. 12.*
14. MARCET I GISBERT, Xavier, *op. cit.*, 1999, pàg. 95-97.
15. Les propietats dels executats que tenim constància pel LRT (Fons Jutjat de Terrassa, núm. 1) són: Manuel Batalla Tortosa (casa a Blascos de Garay, 152, de 15.000 ptes.); Espartacus Puig Alegre (casa Infant Martí, 143, 8.000 ptes.) i Francesc Graells Creus (Marqués de Comillas, 57, 10.000 ptes. amortitzades 6.150 ptes.).
16. Estudi dels judicis sumaríssim. TERRADELLAS PRAT, Enric; BERNAL CER-CÓS, Àngels (Dtora) . *Guia de la sèrie documental «Procediments judicials militars (Sumaríssims) 1939-1980» de l'Arxiu del Tribunal Militar Territorial Tercer de Barcelona*. Sant Cugat del Vallès: Arxiu Nacional de Catalunya, 2015.
17. *Ibidem*, pàg.81.
18. De les 49.752 persones nascudes a Catalunya la majoria ho feren a la demarcació de Barcelona (21.633), seguides de les nascudes a Tarragona (10.639), Lleida (10.355) i Girona (7.125).